

פחד דוד

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי **דוד חנניה פינטו** שליט"א

בן הצדיק המלוכ"ן רבי **משה אהרן פינטו** זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוכ"ן רבי **חיים פינטו** זיע"א

פרשת
בלק
ט"ז תמוז
תשפ"א

1082

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

7:32 | 7:24 | 7:29 | 7:14 **הדלקת נרות**

8:31 | 8:35 | 8:33 | 8:31 **מוצאי שבת**

9:15 | 9:21 | 9:18 | 9:16 **רבינו תם**

משכיל לדוד

נאה דורש ונאה מקיים

עוד יש לעיין, אחרי שבלעם שהגיע להתפעלות גדולה מהצניעות של עם ישראל ומלימוד תורתם שהיה לשם שמים, מדוע לא נתן ליבו לשוב בתשובה שלימה, הרי הוא ראה את האמת ובתוך תוכו הכיר בה, ובפרט שהיה נביא אלוקים וזכה להתגלות השכינה. וביותר קשה על פי מה שאמרו חז"ל (סוטה יא, א) שגם יתרו וגם איוב היו שרויים בטומאה גדולה ושימשו כיועציו של פרעה, שהיה מלך מצרים שהיתה מלאה בערות הארץ, אך לבסוף זכו להכיר באמת ושינו את דרכם, אם כן מדוע בלעם שהיה היועץ השלישי של פרעה, נשאר ברשעותו ולא שינה את דרכו, למרות שהכיר במעלתם ובסגולתם של עם ישראל, ולמרות שאמרו חז"ל (זבחים קטז, א) שאומות העולם באו אליו בשומעם את הקולות שהיו בזמן מעמד קבלת התורה, ושאלו אותו מהם הקולות ששומעים, והוא ענה להם - "ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום" (תהילים כט, יא).

ויש לתרץ, אמנם בלעם בא לידי התפעלות מהצניעות ומלימוד התורה של בני ישראל, אך כיון שלא קיים את סוף דבריו "משכנותיך ישראל", דהיינו, לא התיישב בעצמו ללמוד תורה, ההתפעלות שלו לא הביאה אותו לידי מעשה ושינוי הדרך. כדי להשתנות צריך האדם להיות בבחינת "נאה דורש ונאה מקיים" (יבמות סג, ב), כל אמירה לא תהיה רק בגדר מילים בעלמא אלא תלווה במעשים, ומכיוון שבלעם היה רק נאה דורש ולא היתה בו את הבחינה של נאה מקיים, סופו שנשאר ברשעותו הגדולה.

רשעים רבים קמו על עם ישראל להשמידם, אולם מעטים מהם קבלו בפי חז"ל תואר 'רשע', בלעם היה אחד מהם (ראה תענית כ, א), והאחר הוא עשו הרשע (ראה גיטין נו, ב). הטעם שזכו לתואר זה משום שהכירו באמת וכפרו בה. עשו הרשע גדל בבית האבות הקדושים, אך למרות זאת לא למד ממעשיהם הטובים ונשאר ברשעו. רשעותו של עשו היתה כל כך גדולה עד שהיה שנוא גם אצל הקב"ה, כדכתיב (מלאכי א, ג) "ואוהב את יעקב ואת עשו שנאתי". וכל כך למה, כיון שעשו היה יכול ללמוד ממעשיהם הטובים של אבותיו, ולמרות זאת בחר לדבוק בדרך הטומאה. לעשו כמו בלעם היה חסר את הבחינה של "נאה מקיים", כלומר, הוא לא תירגם את הידיעה שהיתה לו למעשים של ממש, ולכן הוא נזכר לדורות כ'עשו הרשע'. וכמו עשו כך גם בלעם ראה את האמת אך לא דבק בה, כיון שרק דרש אך לא קיים.

לצערי רגיל אני לראות אנשים רבים שיוצאים מלאי התפעלות משיעורי תורה ומדברי מוסר שאני אומר בפניהם, אך כעבור זמן כשאני פוגש אותם אני רואה שלא השתנה אצלם מאומה, וזאת משום שהיה חסר בהם את הבחינה של "נאה מקיים", הם לא ניסו להפוך את הנאה דורש למעשים של ממש, ולכן בחלוף הזמן ההתרגשות שלהם הלכה והתקררה מבלי שהשתנו לטובה. אם ישתדל כל אחד ליישם את ידיעותיו למעשה, יזכה שיגורו ממנו כל רשעי ארץ ולא יוכלו לו.

"מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל" (במדבר כד, ה) בלק בן ציפור פחד מעם ישראל, ולכן שלח שליחים אל בלעם שתתן העין על מנת שיבוא לקלל אותם. בלשון הפסוק מדויק היטב מה היתה סיבת הפחד של בלק - "ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא" (במדבר כב, ג), ודרשו על כך חכמים (זוהר בלק קפד, ב) שמלך מואב פחד מעוצמתם של בני ישראל כיון שהיה להם רב ומנהיג כמשה רבנו שזכה לדבר עם הגבורה, לפיכך שלח בלק שליחים לבלעם שהיה רבם של הגויים ונביאם, על מנת שיעמוד ויתמודד מול בני ישראל שמשו רבנו הוא נביאם.

יש לעיין, מדוע הקב"ה רצה שפרשת בלק תיכתב בתורה לדורות, הרי בני ישראל באותה העת ישבו במדבר ולמדו תורה וכלל לא ידעו על הברית שנעשתה בין בלק בן בעור מלך מואב לבין נביא הגויים בלעם הרשע. ואם התורה בחרה לכתוב פרשה זו בוודאי שיש בה לימוד עצום לדורי דורות, כפי שאומר הזוהר הקדוש (ח"א קסב, א) 'איסתכל באורייתא וברא עלמא', כלומר, כל הדברים האמורים בתורה הרי הם בבחינת ספר עצות לאדם.

כאשר בלעם עמד לקלל את בני ישראל, קללותיו התהפכו לברכות ואמר - "מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל" (במדבר כד, ה), פסוק זה נאמר בפי עם ישראל בתחילת כל יום, ובבתי כנסיות רבים מציינים בהבלטה ובמקום של כבוד את הפסוק שאמר בלעם. כשבלעם הרשע ראה שפתחי אוהליהם של ישראל אינם מכוונים זה כנגד זה, אמר - ראויים הללו שתשרה עליהם שכינה. ונראה שרק משום כך התורה הזכירה את הדין ודברים שהיה בין בלק לבלעם, שבביל הפסוק הזה שאמר בלעם - "מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל".

בספר אור תורה למגיד ממזריטש זיע"א (פרשת בלק ד"ה וירא) כתב שפתחי אוהליהם של ישראל הכוונה למוצא פיהם בתורה, כדכתיב (מיכה ז, ה) "פתחי פיך". כשבלעם ראה את בני ישראל מתווכחים בלימוד שלא מתוך כוונה לסתור זה את זה ולנגח האחד את רעהו, אלא מתוך אהבה זה לזה וחיפוש האמת בצוותא, הוא הבין שראויים הללו שתשרה עליהם שכינה, כי כונתם להגדיל תורה ולהאדירה. בלעם הבין שמוצא פיהם אינו מכון זה כנגד זה על מנת להראות את כוחם, אלא לשם שמים, לרדת לשורש דעת עליונה.

עוד כתב הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זיע"א, שבלעם הבין באותה שעה שלימוד התורה של עם ישראל אינו חשוב רק עבורם, אלא הוא מקיים את כל העולם כולו, ונמצא שאף אומות העולם תלויים בלימוד התורה שעם ישראל לומדים. ולכן ברך אותם 'מה טובו אוהליך' אלו בתי מדרשות של עם ישראל המחזיקים את כל העולמות כולם.

הקב"ה רצה שגם אנחנו נראה את מה שאותו גוי טמא ראה, ועל ידי ראייה זו נוכל להשפיע על עצמינו שפע ברכה, כפי שבלעם בראתו כך בירך את עם ישראל. משום כך כתב הקב"ה בתורה את כל סיפור המעשה והדין ודברים שהיה בין בלק לבלעם, אשר בסופו בני ישראל התברכו מפי בלעם.

הילולא דצדיקא

טז - רבי עמנואל משעלי

יז - רבי שמעון ביטון
אב"ד מרסיל - צרפת

יח - רבי יוסף קאפח

יט - רבי בן ציון אבא שאול
ראש ישיבת 'פורת יוסף'

כ - רבי אברהם חיים נאה

כא - רבי רחמים נהורי
אב"ד פריז

כב - רבי מנחם הענדל
מח"ס 'חכמת מנחם'

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: mld@hpinto.org.il

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

ביתו של האדם הוא מרכז החסד הגדול בעולם

בלעם הרשע מביט על אוהליהם של ישראל והתפעל מהנהגות הבית שראה שם, כאשר כל אחד מבני הבית דואג לזולתו ומשתדל לסייע לו עד שאמר "מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל" (במדבר כד, ה).

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א מביא בספרו 'משכני אחריו' את אמרתו של פאר הדור מרן ה'חזון איש' זצ"ל שהיה אומר, כי אנשים חושבים שהקב"ה מסתכל על כללות ישראל וכך הוא דן אותם. אבל עלינו לדעת שאין הדבר כן, הקב"ה מסתכל על כל אחד ואחד, על כל אוהל ואוהל מבית ישראל. לכן צריך כל אחד לדאוג שה'אהל' הפרטי שלו, הבית אותו הוא בונה, יהיה מיוסד על אדני החסד והצניעות, כדי שיוכל להיאמר עליו "מה טובו אהליך יעקב".

בשמו של אור שבעת הימים ה'בעל שם טוב' הקדוש זצ"ל מובא, שכדאי לו לאדם לבוא לעולם הזה לשמונים שנה, ולו רק כדי שיזכה לעשות אפילו פעם אחת חסד עם הבריות. והיכן הוא מקום החסד הגדול ביותר שיכול האדם לעשות? בתוך ביתו פנימה.

ביתו של האדם הוא מרכז החסד הגדול בעולם, הכול תלוי כיצד הוא נוהג עם אשתו וילדיו. מי שראה כיצד נראים בתיהם של גדולי ישראל, יכול היה לקבל מושג איך צריך להיראות בית יהודי.

מרן ראש הישיבה, שר התורה ועמוד היראה, חכם רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, היה מופלא בהנהגתו עם בני ביתו. כל מי שהיה במחיצתו, לא יכול היה שלא להתפעל מהפשטות שלו, עם היותו ענק בתורה, ביראה, בחכמת הקבלה ובכל מידה טובה.

הנה ספור אחד קטן:

יום אחד עמד הרב לנסוע עם הרבנית במונית. הרב כבר הלך בקושי והיה משותק בחצי גופו. המונית הגיעה והמתניתה. הרבנית עדיין לא הייתה מוכנה, אך הרב כבר ירד למטה.

מספר הגאון רבי ראובן אלבז: שאלתי אותו: "מדוע רבינו מהר לרדת, הרי בין כך הרבנית עוד לא ירדה".

וכך השיב הרב: "אני צריך להראות לה שאני מחכה וממתין לה, וזה לכבודה". היש לנו כבוד גדול מזה, שהעניק הרב לאשתו, שהוא יהיה זה שימתין לה, ולא חלילה היא תצטרך לחכות לו? בכך קיים הוא כפשוטם את דברי הרמב"ם (אישות פט"ו ה"ט): "ומכבדה יותר מגופו".

סיפר הרב קירשנבאום על רבינו הגדול, גאון עוזנו והדר תפארתנו, מרן רבי עובדיה יוסף זצוק"ל, שהיה נוכח בבית הרב כמה וכמה פעמים, בעת שעדיין היו ילדים קטנים בבית. היו פעמים שהרבנית הייתה צריכה לעזוב את הבית, והיא הייתה מניחה לידו את עריסת אחד התינוקות, כדי שינענע את עריסתו אם יבכה. היו מקרים שהתינוק היה מתעורר ומתחיל לצרוח, ומרן היה שקוע בלימודו, עד שלא שמע את צרחות התינוק ששכב ממש לידו.

בקומה מעליו התגורר רבי בן ציון, וכאשר היה שומע את בכיו של התינוק, היה יורד מביתו, נכנס לבית מרן, ומנענע את התינוק להרגיעו, וכל זאת כדי שמרן לא יופרע מתלמודו...

זכיתי להיות בביתו וללמוד במחיצתו, ופעמים רבות ראיתי כיצד הוא עוזר לאשתו. לובש סינר ומכין את הדגים, ונכנסים התלמידים ורואים את רבם הגאון עומד במטבח עם סינר ומבשל. האם דבר זה הוריד מערכו בעיניהם? אדרבה, בכך גדל ערכו בעיניהם, לראות גדול בתורה, ענק ביראה ובמידות, נוהג בפשטות כה גדולה, ומתנהל עם בני ביתו בענווה ובצניעות.

ישנם לומדי תורה, שכאשר האישה מבקשת את עזרתם, הם טוענים כנגדה שזה יפריע להם ללמוד. אני בטוח שרבי בן ציון מעולם לא השיב כך לאשתו. היא הייתה לפני כולם, ככתר על ראשו. כך הוא חי את חייו, וכך חניך את כולם, בראותם כיצד הוא מתנהג בביתו.

הב לי את ידך

באחת השנים באה לפניי אישה שהביאה עימה את בנה כשהוא מרותק לכסא הגלגלים, וסיפרה במר לבה שבעקבות תאונת דרכים קשה נעשה בנה משותק בפלג גופו התחתון והרופאים טוענים שאין כל סיכוי לכך שהוא יירפא משיתוקו.

אולם עוד הוסיפה האישה ואמרה שהיא מאמינה בכוחו של הקב"ה לרפא כל מחלה, ועל כן היא באה לבקש את ברכתך בזכות אבותיי הקדושים לרפואתו ולהחלמתו המהירה של בנה.

באותה העת עלו במוחי דברי הגמרא (ברכות ה, ב) על רבי יוחנן שנעשה חולה ובא רבי חנינא לבקרו. שאל אותו רבי חנינא "חביבין עליך יסוריך"? השיב לו רבי יוחנן "לא הן ולא שכרן". אמר לו רבי חנינא "הב לי ידך", נתן רבי יוחנן ידו בידיו של רבי חנינא וקם ממיטת חוליו.

לפיכך פניתי לבחור המשותק ואמרתי לו "תן לי את ידך", הבחור במאמצים אדירים התגבר על כאביו וקשיו וניסה לקום ולהושיט לי את ידו, אולם תיכף ומיד חזר לשבת על כסא הגלגלים. אז פניתי לאימו ואמרתי לה שלאחר שתספר לו את הסיפור על רבי חנינא ורבי יוחנן תעשה כן מידי יום ביומו, ותאמר לו כלשון הגמרא "הב לי ידך", וכך תנסה להקימו בעל כורחו ובעזרת ה' עוד יראו ישועות.

שלוש שנים חלפו. והנה באה לפניי שוב האישה עם בנה. אולם הפעם,

במה מפטירין

הפטרת השבוע: "וזהיה שארית יעקב" (מיכה ה-ו)

הקשר לפרשה: בהפטרה מסופר על חסדי השי"ת שעשה עם ישראל, בכך שנתן בלבבו של בלעם לברך את ישראל, שהוא מענין הפרשה כששני הרשעים הללו; בלק מלך מואב ובלעם הרשע ביקשו לקלל את עם ישראל, ולבסוף בעל כורחו נמצא מברך.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

צד זכות או תוכחה מכובדת

אם ידוע על אדם הרגיל מפעם לפעם לעבור עבירה מסוימת שהנה עשה מעשה שיש בו מאותה עבירה, כי אז לא חל החיוב לדונו לכף זכות. אולם, רצוי בכל זאת לנסות למצוא לו צד של זכות ולהניח שהפעם לא עבר עבירה. במקרה זה אין צורך בתוכחה. אם ברור למעלה מכל ספק שהאדם אכן עבר עבירה, אזי חלה מצוות התוכחה וצריך לסייע לאותו אדם להתגבר על היצר הרע באמצעות תוכחה בדרך מכובדת ובלשון רכה.

מן האוצר

ממשנתו של מו"ד הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

התורה מגינה ומצילה מכל רע

"לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל" (במדבר כג, כא)

כאשר בלק בא לשמוע כיצד מקלל בלעם את בני ישראל, בלעם נשא משלו ואמר "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלוהיו עמו ותרועת מלך בו". ופירוש הדברים, כאשר 'תרועת מלך בו', כלומר, כאשר בני ישראל לומדים תורה ומגיעים לדרגת 'מאן מלכי רבנן' (גיטין סב, ב), הם זוכים לתחילת הפסוק "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל", כלומר, לא יאונה להם כל רע אפילו אם גדול נביאי אומות העולם ינסה לקללם.

ויש להוסיף שהמילה 'תרועה' יש בה אותיות תורה ע', כלומר, התורה הקדושה הנדרשת בשבעים פנים, ובא לומר שבני ישראל זוכים להמליך את הקב"ה עליהם ולהיקרא בני מלכים בזמן שהם עוסקים בתורה הנדרשת בשבעים פנים. ואז 'ה' אלוקיו עמו' וזוכים להינצל מכל פגע רע. כמו כן ראשי התיבות של המילים "ותרועת מלך בו" עולים בגימטריא כנגד מ"ח מידות שבהם נקנית התורה (אבות ו, ו), ואילו סופי התיבות של "מלך בו" הינם כ"ו שהוא כנגד שם 'הויה'.

בלעם בא לקלל ויצא מתקן, שהרי נתן לנו עצות נפלאות כיצד נזכה לשמירה מאת ה' יתברך. אך למרות שהאמת יצאה מפיו, הוא עצמו נשאר ברשעו, כיון שלא היה נאה דורש ונאה מקיים, וגם בגלל שהיה בעל מידות קשות ורעות, ובעל מידת הגאווה שהיא שורש לכל המידות הרעות כולן.

התורה מספרת שכאשר בלעם רכב על אתונו עמד מלאך ה' כנגדו, ומכיוון שהיתה שם גדר מזה וגדר מזה, סתה האתון שלו מהדרך ולחצה את רגלו על הגדר. ונראה לומר שהיה כאן רמז לבלעם שהוא הולך עתה לקלל את בני ישראל, אך לעם ישראל יש גדר מיוחדת המקיפה אותם ושומרת עליהם, וזאת מכוח התורה והמצוות שהם מקיימים. בני ישראל עשו גדרים וסייגים לתורה, ואותם גדרים הם אלו ששומרים עליהם מכל פגע רע.

בלעם הרשע לא רצה ליישם את מה שידע בשכלו, והמשיך בדרכו עד שהאתון מחצה את רגלו בגדר ושברה אותה, ורמז הוא שכל מי שמפריע ללומדי התורה שומרי המצוות העושים לעצמם סייגים וגדרות, סופם שנענשים על כך. גם המלאך התגלה לאתונו שלוש פעמים כדי לרמוז לבלעם שבני ישראל עולים לרגל לירושלים שלוש פעמים בשנה, ובעלייה לרגל הם שואבים מלוא חופנים קדושה וטהרה, ואותה קדושה מלווה אותם הלאה וגורמת להם לדבוק בדרך התורה והמצוות, ועל ידי כך הם מוגנים מכל קללה ונזק שהוא רוצה להטיל בהם.

בעל 'כף החיים' בספרו 'ישמח ישראל' מבאר את הפסוק (במדבר כב, ה) "וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה אשר על הנהר", שהמילה 'פתורה' רומזת לפה תורה, ואילו הנהר רומז למי התורה ההולכים ונמשכים כנהר, ללמד שבלעם קיבל מסר משמים שהוא לא יכול לקלל את עם ישראל משום כוח תורתם. אולם בלעם לא הבין את המסר משום המידות הרעות שהיו בו, ולכן האתון לחצה את רגלו על הגדר ושברה אותה. אבל אנו נלמד מכך שאם נידבק בתורה בכל כוחנו, לא יוכלו לנו כל העומדים עלינו לכלותינו.

פניני הפרשה

שמו של בלעם מוכיח על מהותו

ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה כי עצום הוא ממני" (במדבר כב, ו)

שתי תמיהות עולות בפסוק זה:

ראשית, מדוע בלק מבקש מבלעם שיבא לקלל את ישראל ולא ביקש ברכה לעצמו.

ועוד, מדוע בלק אומר "את אשר תברך מבורך ואשר תאר יואר", בעוד שהיה לו לומר ואשר תאור "מואר" כמו "מבורך", או יאמר אשר תברך "יבורך" כמו "יואר".

רבינו חיים בן עטר זיע"א מבאר בספרו 'אור החיים' הק' (וכן הוא ב'כלי יקר') וכתב "כי לעולם ברכת בלעם כברכת חמור", שבלעם לא היה לו שום כח לברך. רק לקלל יכול מצד היותו רע עין, ומצד מה שהיה יודע לכוון לרגע של זעם. ומי שבא אצלו לבקש ברכה, היה בלעם מסתכל במזלו שהרי היה גם קוסם, ובאם רואה שלפי מזלו עתיד הוא להתעשר ברכו ברכת עושר, והמתברך חשב שנתעשר מחמת ברכתו של בלעם. וזה גם מה שעשה לבלק כשברכו למלון, שראה במזלו כך.

ובזה מיושב היטב, כיון שבלק הרי היה קוסם יותר מבלעם, וידע שבלעם "מבורך" רק לפי מזלו של אדם, לכן לא בקשו שיבא לברכו אלא שיבא לקלל, כיוון שכוחו של בלעם הוא רק בלקלל וכשמו כן הוא לשון של "בלע" וחורבן.

וזהו אומרו "ואני ידעתי" שאני בלק מכיר את כוחותיך ש"את אשר תברך מבורך" - "מבורך" לשון עבר שהוא כבר מבורך עומד מפני מזלו ורק את - "אשר תאור יואר" "יואר" - לשון עתיד שבאמת כוחך הוא לקלל בלבד.

הזדמנות של פעם אחת

"ויחר אף בלעם ויך את האתון במקל" (במדבר כב, כז)

באמת מדוע בלעם הכה את האתון ולא קיללו, שהרי כוחו היה בפיו?

בספר 'דרך שיחה' מביא מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א, את דברי המדרש שאם היה מקלל את האתון לא היה בכוחו לקלל גם את ישראל. וכנראה שברוך זו היה מאבד את כוחו. ומשום כך מקלו של אלישע לא הועיל, כי גחזי נסה זאת בדרך והחיה כלב מת וכיון שעשה פעם אחת - פקע כוחו.

ומסופר על רבי מרדכי בנעט זצ"ל שביקש להשיב לאחד הכרת הטוב, ואמר לו שיקנה כרטיס הגרלה וכי הוא יזכה.

לאחר שהלך הלה וקנה כרטיס, עשה בביתו הגרלה לראות אם באמת יזכה, ואכן יצא הכרטיס שלו.

להפתעתו - בהגרלה שהיתה אחר כך, לא זכה. ומשום כך הוא בא בטענה לרבי מרדכי בנעט. רבי מרדכי אמר לו כי לא יתכן שלא זכה, וסיפר הלה מה שעשה שניסה את הגרלה בביתו וכי הצליח. אמר לו רבי מרדכי, אם כן הפסדת בידים! אני התפללתי שיצא המספר שלך ובאמת הוא יצא.

סופו ליפול בחרב

"ועתה ברח לך" (במדבר כד, יא)

בדרך רמז כותב רבינו יוסף חיים זיע"א בספרו 'אדרת אליהו' המילה 'ברח', היא אותיות 'חרב'.

והוא רמז שסופו היה ליפול בחרב, שהרגו פנחס. וככתוב: "ואת בלעם בן בעור הקוסם הרגו בני ישראל בחרב".

מי מנה עפר יעקב?

"אם אתה שואל אותי אישית, אינני מרגיש שום הקרבה בפעולותיי לשמירת המצוות בכלל, ושמירת השמיטה בפרט, כך מספר ר' עודד קוראקין, איש רמת השרון, המארח בקביעות בשדות הפלחה שלו משלחות של רבנים מכל העולם, וכל פעם מחדש מצליח לַגְשׁ אותם, ולהוכיח להם שלמרות כל הגזרות, ועל-אף הניסיונות לקעקע את תורת ישראל מעם ישראל, העם הזה חי וקיים, ומעוניין בכל ליבו ומאודו לשמור על קירבה אמיתית לאלוקיו, גם אם קירבה זו תהיה כלולה בהקרבה ובמסירות-נפש של ממש.

מצות השמיטה אותה מקיימים בעפרה של ארץ ישראל, מקבלת ביטוי בנאומו של בלעם הרשע "מי מנה עפר יעקב" וכמו שמסביר רש"י שאין חשבון למצוות שבני ישראל מקיימים בעפר. וכזה הוא סיפורו של ר' עודד שפורסם לאחרונה בביטאון 'קול ברמה':

"הקב"ה מראה לי פנים כל כך שוחקות, שצריך להיות עוור כדי לא לראות את האותות והמופתים הללו". ובעוד שמלעילא מגלים לו פנים שוחקות, גם פניהם של חבריו החקלאים מקיבוץ 'יקום' נראו שוחקות...

כשהחליט החקלאי המזוקן לקצור בתחילת חדש אייר של השנה הששית הקודמת את שדות השחת שלו, לא היה מי שלא צחק עליו... 'מה אתה עושה? מדוע אתה קוצר כל כך מוקדם? תן לשחת לצמוח עוד קצת!' גיחכו ממנו החקלאים, והביטו עליו כמי שיצא מדעתו.

אבל עודד לא שמע להם. הוא העדיף לציית לחוש הריח שאפף אותו משום מה, ו'גילה' לו כבר בתחילת חודש אייר, בעיצומם של ימי שרב שהגשמים בדרך, הוא קצר, ולאחר מכן הקים גם את - ה'קוביות' הנראות בשדות הפלחה, וגם אחסן אותן במחסני הענק שלו. כל זאת, כשחבריו עדיין לא החלו בקצירתן של שדות השחת הגדולים. התוצאות הסופיות גרמו לתדהמה בקרב החקלאים, ולא פחות מכך גם אצל משלחות הרבנים שביקרוהו. מה שברור למעלה מכל ספק, הוא ששדותיו של עודד

היו אנטיזה מוחלטת לקביעת הבצורת שהוכרזה בזמנו, בדרום ובצפון, והראיה, קוראקין הצליח למכור מידית את כל השחת שנערמה במחסניו, מה שלא הצליח לעשות אף אחד מהפלאחים הסמוכים אליו...

אנשי קיבוץ 'יקום' בשרון שחלפו בשמיטה הקודמת באזור המוסכים של הקיבוץ, שפשו עיניהם בתמהון, ולא האמינו שהמחזה שנחשף מול עיניהם, הוא אמיתי. את השלטים 'כאן שומרים שמיטה' הם מכירים ממקומות אחרים, והנה הפרסומים הללו הגיעו אף אל תוככי הקיבוץ. ואם לא היה די בשלטים הגדולים, הצבעוניים, עליהם התנוסס שמה של 'קרן השביעית', הרי שבשעות הצהריים החלו להגיע דרך השער הראשי של הקיבוץ שיירות שירות של יהודים חרדיים, שנכנסו היישר אל תוך 'יקום', חצו אותו לאורכו ולרוחבו, עד שהגיעו אל המקום בו התנוססו השלטים. כיון שפעילות מסוג זה אי אפשר לעשות בשום קיבוץ בלא תיאום מראש, לא היתה לפוקחי העיניים כל ברירה אלא להבין שהדבר נעשה באישור הקיבוץ. אבל רק מתי מספר ידעו מה עושים כאן מאות המתכנסים, ובראשם מרן הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל רבה של רמת השרון, ויבדל לחיים כ"ק מרן האדמו"ר מצאנז שליט"א.

והאמת היא, שגם אנחנו כמעט ולא האמנו לסיפורו יוצא הדופן של עודד קוראקין. כי כאשר הגענו לשדותיו, הנושקות לפאתי קיבוץ יקום, וזיהינו כמה דמעות בזווית עיניו, כשבשלב מסוים הוא מרים ידיו כלפי מעלה, ומשבח ומהלל לבוראו על שהביאו עד הלום, בוודאי שאי אפשר היה להאמין שהוא הוא צאצא ישיר לאברהם קוראקין, הלא הוא גר הצדק המפורסם, שעוב את כל אשר לו בגולת רוסיה, ובא לארץ ישראל יחד עם 160 איש מבני קהילתו, שכולם פסעו בעקבותיו והחליטו להתגייר.

למרות שעודד קוראקין, ואחיו מיכאל, שותפו לפעילות החקלאית, נולדו כבר כיהודים בארץ ישראל, ונבראו אל תוך ההוויה היהודית, חוויות והרפתקאות רבות עברו עליהם, עד שהגיעו לדרגתם העילאית כשומרי שמיטה, והביעו נכונות מליאה להשבתת כל שדותיהם המתפרסים על יותר מ- 1,500 דונמים, באחד השטחים היקרים בא"י. 'אלמלא התמיכה שקבלנו כל העת מגדולי ישראל, לא היינו מגיעים לאן שהגענו', הם אומרים. ראייה לדברים אלה אפשר היה לראות בחיבה המוענקת להם, ובברכות המורעפות עליהם, בביקורים שעורכים גדולי התורה בשדותיהם.

תימהון אחז בקרב כל מי שנכנס לשדותיהם בשמיטה הקודמת, וראה את החיטה ששיבוליה העפילו לגובה רב. מה לשומרי שמיטה, ולחיטה כה גבוהה ודשנה בשנת השבע? שאלו המבקרים. ועד מהרה נודע גודל הנס שהתרחש כאן, סמוך לשדותיו של קיבוץ יקום, נס הממחיש את גודל ההטבה של השי"ת עם גיבורי הכוח שלו. תשאלו: מה הקשר בין חודשי אדר ניסן של השנה הששית, למה שהתרחש בשנת השבע בשדות החיטה של קוראקין? והתשובה תהיה: כיון שלכאורה לא היה צריך להיות קשר, הנה הנס הגדול...

אף אחד כבר אינו זוכר, מן הסתם, את הגשמים העזים שירדו, לפתע, בסוף חודש אדר של שנת הששית הקודמת. היה זה נס גלוי, כיון שאלמלא הגשמים הללו היתה כל החיטה שנזרעה יורדת לטמיון גמור.

בעוד שביתר השדות בא הנס לידי ביטוי רק בהצלתה של חיתת השנה הששית, וגם בכך היתה הצלה רבת, הרי שבשדותיו של עודד קוראקין 'גלש' הנס גם אל תוככי שנת השבע.

"הגשם היה כה חזק, עד שגם לאחר קציר הששית, נשארה חיטה בשדה, וזו נבטה עוד בשנה הששית, וצמחה במיטבה בשנת השמיטה", אומר עודד.

החזיון הנדיר של חיטה העומדת בקמותיה בעיצומו של החורף, היה אחד הנסים הגלויים של שנת השמיטה הקודמת. הטרקטוריסטים בשדותיו של קוראקין עבדו בשדה במרץ רב.

צוותי הטרקטורים פעלו להוצאת כל צינורות ההשקיה מן השדות, כדי שאלו לא יפריעו לקציר... קציר זה הופנה כמובן למאכל בהמה, אבל בואו ונחשוב חשבוננו של עולם: מדובר בחיטה שלא נזרעה כלל על ידי בעלי השדה. יתירה מזאת; **בניגוד לשומרי שביעית אחרים, הזורעים חיטה למאכל בהמה, עודד לא נגע בחיטה זו שצמחה ונבטה מאליה, בגלל גשמי השנה הששית. והנה צומחים להם שיבולי החיטה, ומגיעים לגובה שכזה, מה שמאפשר למכור את החיטה למאכל בהמה, ולהרוויח.**

"להרוויח? מזדעק החקלאי - עטור הציציות. 'זה לא היה הרווח שלי; ואין לי כל ענין ברווחים אישיים. מי שהרוויח כאן בעיקר, זה הקידוש שם שמים שנוצר בעקבות הנס'."